



GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Biroul permanent al Senatului
Bp 2 / 28.04.2012

646
1204 2012

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.90 din 26 martie 2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor*”, inițiată de domnul senator Sorin Fodoreanu - Grupul parlamentar al PD-L (Bp.2/2012).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea unor prevederi ale *Legii nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor*, cu modificările și completările ulterioare, principalele amendamente propuse vizând:

- *introducerea în cadrul Capitolului I a unei noi secțiuni „Exercitarea funcțiilor Guvernului”, potrivit căreia sunt stabilite funcțiile de miniștri de stat, precum și atribuțiile acestora; astfel, ar urma să fie create patru funcții de miniștri de stat:*

- ministrul de stat și ministrul dezvoltării naționale;
- ministrul de stat și ministrul strategiei și prognozei economiei naționale;

- ministrul de stat pentru politici guvernamentale și ministrul administrației și internelor;
- ministrul de stat pentru servicii guvernamentale;
 - completarea art.3 alin.(1) cu sintagma „*miniștrii de stat*”, astfel încât *aceste funcții să se regăsească în mod obligatoriu în orice guvern* (în prezent, cuprinderea în structura guvernului a acestor funcții este o posibilitate, nu o obligație);
 - reducerea la 30 de zile a perioadei în care guvernul este obligat să emită puncte de vedere asupra propunerilor legislative care au caracter de urgență (perioadă care în prezent este de 60 de zile) și stabilirea obligației ca punctele de vedere ale guvernului să îmbrace forma unor documente oficiale aprobate în urma unei ședințe de guvern și să fie semnate de către primul-ministru sau de ministrul de stat cu responsabilități în domeniul de aplicabilitate al propunerii legislative (în prezent, punctele de vedere sunt semnate de primul-ministru);
 - stabilirea în sarcina ministrului de stat pentru servicii guvernamentale a atribuției de a conduce aparatul de lucru al guvernului;
 - numirea conducătorilor instituțiilor publice aflate în subordinea sau coordonarea ministrului de stat pentru servicii guvernamentale să poată fi realizată și prin ordin al acestuia în cazul în care funcțiile ocupate sunt doar administrative, fără echivalare în rang de demnitar;
 - crearea unei structuri intitulate „*Consiliul primului-ministru*”, formate din primul-ministru și cei patru miniștri de stat, în cadrul întâlnirilor acesteia urmând a se stabili prioritățile referitoare la ordinea de zi a următoarei ședințe a Guvernului, strategiile politicii interne și externe ale țării etc;
 - includerea în lege a unei anexe ce conține o *organigramă orientativă* a Guvernului României.

II. Observații

A. Observații de ordin constituțional

1. Referitor la prevederile din inițiativa legislativă prin care sunt stabilite în mod expres *funcțiile de miniștri de stat, atribuțiile acestora*, precum și faptul că sunt funcții *superioare celor de miniștri*, arătăm următoarele:

Potrivit art.102 alin.(3) din Constituția României, republicată, „*Guvernul este alcătuit din prim-ministru, miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică*”, urmărindu-se, astfel, o enumerare exemplificativă a funcțiilor din componența Guvernului. Prin această formulare s-a dorit reglementarea unui guvern fără scară ierarhică interioară și în același timp cu o structură suplă.

Această opinie a fost împărtășită și de Curtea Constituțională care, în Deciziile nr.88 și 89 din 2004, a statuat următoarele: „*Legiuitorul constituant a reglementat modul de alcătuire a Guvernului într-o manieră suplă, care permite acestei autorități publice ca, în scopul realizării programului său de guvernare aprobat prin acordarea votului de încredere de către Parlament [art. 102 alin. (1) din Constituție, republicată], să propună o structură în raport cu obiectivele pe care trebuie să le realizeze. Este evident că legiuitorul constituant nu a reglementat într-o manieră rigidă modul de alcătuire a Guvernului prin nominalizarea tuturor ministerelor.*

Utilizarea de către legiuitorul ordinar a categoriilor de "miniștri de stat" sau de "miniștri-delegați cu însărcinări speciale pe lângă primul-ministru" are menirea să distingă caracterul însărcinărilor miniștrilor, și anume dacă dețin sau nu portofolii ministeriale, specificul atribuțiilor lor în organizarea Guvernului potrivit diviziunii și specializării activității ministerelor.”

Prin urmare, crearea unei structuri mai puțin flexibile va veni în contradicție cu intenția legiuitorului constituant, recunoscută de instanța de contencios constituțional prin deciziile sus-amintite, și nu va mai permite adaptarea structurii fiecărui Guvern la imperativele momentului.

Pe de altă parte, o anumită structură guvernamentală trebuie să exprime, fără îndoială, și *concepția politică* a partidului/coalității care se află la guvernare.

Nu în ultimul rând, structura guvernamentală propusă de candidatul la funcția de prim-ministru reflectă posibilitățile bugetare pe care statul le are la un moment dat. Mai precis, unele constrângeri bugetare îl pot determina pe candidatul la funcția de prim-ministru să propună un guvern cu un număr de ministere redus, fără vicepremier sau miniștri de stat.

Considerăm că există și riscul unei instabilități legislative în condițiile în care o formulă prea rigidă de organizare a Guvernului stabilită prin lege va atrage numeroase încercări de modificare a acesteia, pentru a răspunde necesităților impuse de realitățile interne și externe.

Prin urmare, normele constituționale au fost corect transpuse în Legea nr. 90/2001 prin art.3⁵ alin.(2) „*Din Guvern pot face parte: un viceprim-ministru, miniștri de stat, precum și miniștri-delegați, cu însărcinări speciale pe lângă primul-ministru, prevăzuți în lista Guvernului prezentată Parlamentului pentru acordarea votului de încredere.*” și de art. 37 alin.(2) conform căruia „(2) *Primul-ministru poate solicita Parlamentului ca unii dintre miniștri să aibă și calitatea de ministru de stat pentru coordonarea activității unor ministere. Ministerele care se află în coordonarea fiecărui ministru de stat se stabilesc de primul-ministru.*”

2. În ceea ce privește relațiile dintre miniștrii de stat și miniștri, deși la **pct.1** din propunerea legislativă se face referire la activitatea de coordonare, la **pct.10** atribuțiile ce vor fi conferite „*Consiliului primului-ministru*”, format din primul-ministru și cei patru miniștri de stat (stabilirea priorităților referitoare la ordinea de zi, a strategiilor politicii interne și externe), sunt de natură a crea o relație de subordonare între cele două categorii de demnitari, ceea ce, în opinia noastră, este de natură să adauge la textele constituționale. În acest sens, reamintim faptul că toți membrii Guvernului sunt conduși de primul – ministru care, potrivit art.107 alin.(1) din Constituție, „*(...) conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia, respectând atribuțiile ce le revin*”, între ceilalți membri ai Guvernului existând doar raporturi juridice de colaborare, inclusiv pentru cei stabiliți prin legea organică de organizare și funcționare a Guvernului și ministerelor.

În acest context, apreciem că ar fi periclitată și *răspunderea politică solidară* a membrilor Guvernului, consacrată prin prevederea constituțională a art.109 alin.(1) ultima teză, conform căreia „*Fiecare membru al Guvernului răspunde politic solidar cu ceilalți membri pentru activitatea Guvernului și pentru actele acestuia*”. O asemenea solidaritate ar fi dificil de imaginat în condițiile în care miniștrii de stat ar lua anumite hotărâri în cadrul „*Consiliului primului-ministru*”, iar ceilalți membri ai guvernului ar fi obligați să se conformeze.

3. În ceea ce privește aspectul de la **pct.1**, referitor la permanentizarea prin lege a trei funcții de miniștri - *ministrul dezvoltării naționale, ministrul strategiei și prognozei economiei naționale, ministrul administrației și internelor* – semnalăm faptul că nici Constituția și nici

Legea nr.90/2001 nu stabilesc numărul ministerelor sau denumirea acestora.

Astfel, trebuie avut în vedere faptul că în orice moment al guvernării pot fi aduse modificări de substanță la nivelul administrației publice centrale, ceea ce ar impune ca primul – ministru să aibă la îndemână posibilitatea de a încerca diverse formule guvernamentale necesare realizării programului propus, fără a fi condiționat de prevederi legale de natură a îngreuna acest proces.

Prin urmare, considerăm că soluția propusă nu poate fi acceptată ca fiind una de eficientizare a activității Guvernului, cerințele impuse de situația socio-economică a țării neputând fi încadrate în tiparele unei legi.

4. Potrivit prevederilor constituționale ale art.102, 104, 108, 116, 117 și 123, ministrul reprezintă o categorie de membru a cărei existență este obligatorie în cadrul Guvernului; subordonat Guvernului, ministerul este un organ al administrației publice centrale de specialitate cu existență obligatorie; fiecare ministru se află la conducerea unui minister și corelativ fiecare minister poate fi condus doar de un ministru, ceilalți membri ai guvernului având posibilitatea să conducă alte organe de specialitate ale administrației publice centrale; numărul de miniștri trebuie să fie același cu cel al ministerelor și ambele să activeze sub aceeași titulatură.

Or, în opinia noastră, noul art.1¹ nu respectă principiile constituționale menționate mai sus, existând riscul ca ministerele să nu corespundă cu denumirile miniștrilor, iar ministrul de stat să aibă o poziție superioară ministrului de resort, aducând atingere dreptului acestuia de a conduce ministerul.

5. După cum am precizat, la **pct. 10**, inițiatorul prevede crearea unei structuri intitulată „*Consiliul primului-ministru*” formată din primul-ministru și cei patru miniștri de stat.

Fată de atribuțiile stabilite în sarcina acestei structuri, și anume *stabilirea priorităților* referitoare la ordinea de zi a următoarei ședințe a Guvernului, *a strategiilor politicii interne și externe* ale țării, precum și a altor măsuri legate de îndeplinirea programului de guvernare, considerăm că se adaugă textelor constituționale care stabilesc structura și rolul Guvernului.

Astfel, reamintim că Guvernul, potrivit art.102 alin.(3) din Constituția României, republicată, este alcătuit din „*prim-ministru*,

miniștri și alți membri stabiliți prin lege organică”, iar în această componentă, conform alineatului (1) al aceluiași articol, „potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice”.

6. Conform art.103 din Constituție, candidatul pentru funcția de prim-ministru, desemnat de Președintele României, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament, cere votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului.

Din această dispoziție constituțională rezultă că asupra structurii Guvernului se pronunță Parlamentul prin hotărârea de acordare a încrederii Guvernului. Votul de investitură are valoare de fapt juridic, el marcând încheierea contractului de guvernare între Parlament și candidatul desemnat pentru funcția de prim-ministru. Ulterior acestui vot poate fi necesară, după caz, modificarea legislației primare în vederea asigurării cadrului legal pentru organizarea și funcționarea aprobată de Parlament.

Or, prin cele *trei funcții de ministru permanentizate* prin **pct. 1** al inițiativei legislative și prin *Anexa* introdusă în Legea nr.90/2001 prin **pct. 14**, chiar dacă aceasta are caracter de recomandare, se creează premisele unor vicii de constituționalitate prin raportare la prevederile art.103 din Constituție, nefiind respectat rolul constituțional al Parlamentului în aprobarea structurii Guvernului.

B. Observații de fond

1. Referitor la **pct.4** și anume la propunerea de modificare a **lit. b¹) a art. 11 din Legea 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor** – în sensul reducerii la 30 de zile a perioadei în care Guvernul este obligat să emită puncte de vedere asupra propunerilor legislative care au caracter de urgență (perioadă care în prezent este de 60 de zile) – dorim să precizăm următoarele:

Sediul constituțional al emiterii punctelor de vedere ale Guvernului este în art. 111 alin. (1) din Constituția României, republicată, potrivit căruia *„Guvernul și celelalte organe ale administrației publice, în cadrul*

controlului parlamentar al activității lor, sunt obligate să prezinte informațiile și documentele cerute de Camera Deputaților, de Senat sau de comisiile parlamentare, prin intermediul președinților acestora. În cazul în care o inițiativă legislativă implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, solicitarea informării este obligatorie.”

Conform art. 3 alin. (1) lit. p) din **Hotărârea Guvernului nr. 26/2010 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Relația cu Parlamentul**, acestei instituții îi revine sarcina elaborării, pe baza propunerilor și observațiilor formulate de ministerele de resort, a **proiectului punctului de vedere al Guvernului în cazul inițiativelor legislative parlamentare** și supunerii acestuia Guvernului spre aprobare.

Astfel, propunerile legislative sunt transmise, în funcție de obiectul lor de reglementare, ministerelor de resort sau altor instituții interesate, solicitându-se, după caz:

- opinia cu privire la incidența propunerii legislative asupra domeniului de activitate al ministerului/instituției respective;
- elaborarea fișei financiare care să cuprindă efectele bugetare ale aplicării măsurilor promovate prin acea inițiativă legislativă, astfel cum prevede art. 15 din **Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare**.

După primirea propunerilor și observațiilor de la autoritățile consultate, respectiv după expirarea termenului precizat în adresa de înaintare a Departamentului, în cadrul direcției de specialitate se trece la redactarea proiectului punctului de vedere al Guvernului, cu luarea în considerare a tuturor opiniilor exprimate, cu respectarea dezideratelor din Programul de guvernare și a Programului legislativ al Guvernului și a altor angajamente asumate de România pe plan intern și extern.

În cazul în care există **poziții divergente ireconciliabile ale unor ministere/ instituții cu privire la o propunere legislativă**, Departamentul pregătește o **notă** referitoare la problemele întâmpinate care se prezintă în **ședința Executivului pentru a se decide soluția ce va fi cuprinsă în punctul de vedere** (de obicei, Guvernul se întrunește în ședință o dată pe săptămână).

Odată elaborat, proiectul punctului de vedere al Guvernului asupra unei propuneri legislative **se transmite Secretariatului General al Guvernului** în vederea înscrierii pe agenda de lucru a Guvernului.

Materialele se discută în ședința pregătitoare a ședinței de Guvern, putându-se exprima observații asupra proiectelor de puncte de vedere, după care, în cadrul primei ședințe de Guvern, ***Executivul ia în discuție și aprobă punctele de vedere sau le amână*** în vederea unor clarificări sau completări.

Ulterior ședinței în care au fost aprobate, ***punctele de vedere se semnează de către Primul - Ministru și originalele se transmit de către Departamentul pentru Relația cu Parlamentul*** Camerei care le-a solicitat.

Trebuie precizat că numărul propunerilor legislative pentru care se solicită punctul de vedere al Guvernului este foarte mare; astfel, în practică, punctul de vedere nu se solicită numai pentru inițiativele legislative parlamentare care implică modificarea prevederilor bugetului de stat sau a bugetului asigurărilor sociale de stat, ci pentru majoritatea lor, iar punctul de vedere se poate solicita de mai multe ori pentru aceeași propunere legislativă în diverse faze ale procesului legislativ (de Biroul permanent al primei Camere sesizate, de comisiile acesteia, respectiv de Biroul permanent al Camerei decizionale și de comisiile acesteia). Pentru a ilustra cele sus-menționate, prezentăm în continuare o situație comparativă a numărului de inițiative legislative parlamentare transmise Guvernului pentru punct de vedere în perioada 2009 – 2011:

Anul	Camera Deputaților	Senat	Total
2009	351	533	884
2010	127	819	946
2011	73	600	673
TOTAL PROPUNERI LEGISLATIVE TRANSMISE PENTRU PDV	<u>551</u>	<u>1952</u>	<u>2503</u>

Trebuie precizat și faptul că ministerelor de resort sau altor instituții interesate le este necesar un anumit interval de timp pentru analizarea propunerilor legislative și formularea de observații și propuneri, respectiv pentru elaborarea fișei financiare. În cadrul ministerelor cu activitate complexă, propunerea legislativă este analizată de mai multe direcții, fiind

uneori necesară o perioadă mai lungă de timp pentru prezentarea unei poziții unitare.

Ulterior primirii răspunsurilor din partea instituțiilor consultate, trebuie ținut cont de faptul că și pentru redactarea punctului de vedere se impune alocarea unei perioade de timp, care nu este întotdeauna foarte scurtă deoarece în practică apar diverse situații dintre care amintim: reconsultarea ministerelor în cazul unor neclarități, transmiterea observațiilor unei instituții alteia pentru a-și reanaliza opinia prin prisma acestora, constituirea unui grup de lucru interinstituțional în cazul unor probleme complexe, ce țin de domeniul de reglementare al mai multor instituții, amânarea proiectului punctului de vedere din ședința Guvernului în vederea unei clarificări sau completări.

Prin urmare, la stabilirea termenului pentru transmiterea punctului de vedere al Guvernului considerăm că trebuie ținut cont atât de *caracterul colegial al Guvernului*, cât și de complexitatea activității de elaborare a proiectelor punctelor de vedere ale Guvernului asupra propunerilor legislative așa cum a fost descrisă mai sus.

La stabilirea acestui termen ar trebui avute în vedere și termenele acordate altor instituții avizatoare. De exemplu, potrivit art. 3 alin.(2) din *Legea nr.73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, republicată*, avizul acestei instituții va fi dat „înăuntrul termenului stabilit de Biroul permanent sau de comisia permanentă a Camerei Parlamentului care l-a solicitat”. În practică, termenul stabilit de Biroul permanent al Senatului este, de regulă, de 30 de zile. Or, considerăm că ar fi inechitabilă acordarea aceluiași termen unui organ colegial cum este Guvernul și impunerea în același timp a „*sanctiunii*” aprobării tacite în situația nerespectării termenului. Această măsură contravine și art.111 alin.(1) din Constituție, din redactarea căruia rezultă că punctul de vedere al Guvernului este un aviz consultativ.

Așadar, având în vedere importanța acordată în procesul legislativ celor înscrise în punctele de vedere, pentru evitarea unor situații în care Parlamentul să adopte acte normative fără a putea ține cont de opinia Guvernului, considerăm că se impune cel puțin păstrarea termenului actual pentru transmiterea punctului de vedere al Guvernului asupra inițiativelor legislative parlamentare, dacă nu este posibilă prelungirea acestuia.

2. Referitor la **pct.5** din propunerea legislativă – stabilirea obligației ca punctele de vedere ale Guvernului să îmbrace forma unor *documente*

oficiale aprobate în urma unei ședințe de Guvern și să fie semnate de către primul-ministru sau de ministrul de stat cu responsabilități în domeniul de aplicabilitate al propunerii legislative – menționăm următoarele:

Măsurile sus-menționate țin de procedura internă a Guvernului, neexistând suficiente argumente pentru reglementarea acestora și la nivel de lege.

În prezent există deja o procedură similară celei ce se dorește a fi instituită prin textul de la lit.b²), procedură stabilită prin *Regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009.*

Potrivit art.14 alin.(1) din acest Regulament, *„proiectul punctului de vedere al Guvernului asupra propunerilor legislative parlamentare este elaborat și supus Guvernului spre aprobare de către Departamentul pentru Relația cu Parlamentul, în condițiile prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 26/2010 privind organizarea și funcționarea Departamentului pentru Relația cu Parlamentul”, iar conform alin.(2) „după aprobarea în ședința Guvernului, Departamentul pentru Relația cu Parlamentul transmite punctul de vedere la Camera Deputaților sau la Senat, după caz”.*

În ceea ce privește atribuția semnării punctului de vedere al Guvernului, aceasta este și trebuie să rămână doar o prerogativă a Primului-ministru. Atâta timp cât dreptul la inițiativă al Guvernului se manifestă prin *transmiterea proiectelor de lege la Parlament sub semnătura Primului-ministru*, considerăm că și *răspunsul Guvernului la inițiativa legislativă parlamentară*, sub forma punctului de vedere, trebuie să plece spre Parlament *tot sub semnătura Primului-ministru*, și nu a altui membru al Guvernului. În acest context semnalăm și faptul că odată semnat, punctul de vedere este însoțit de toți membrii Guvernului, indiferent de opinia susținută în faza de avizare. Prin urmare, ar putea apărea probleme în practică în situația în care punctul de vedere ar fi semnat doar de „*ministrul de stat cu responsabilități în domeniul de aplicabilitate al propunerii legislative*”.

3. Precizăm că la nivel guvernamental se află în curs de elaborare *Tezele prealabile ale Codului Administrativ*. Acest Cod va reglementa organizarea și funcționarea administrației publice centrale, *inclusiv*

organizarea și funcționarea Guvernului și a ministerelor, ceea ce va atrage abrogarea Legii nr.90/2001, cu modificările și completările ulterioare.

C. Observații de formă

1. Referitor la *Expunerea de motive*, apreciem că aceasta nu respectă cerințele art.31 din *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, neexistând suficiente argumente pentru măsurile propuse prin inițiativa legislativă și nicio referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare

De asemenea, potrivit art. 7 alin.(3¹) din aceeași lege, propunerea legislativă trebuia însoțită, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

2. Cu privire la **pct.1** al propunerii legislative, semnalăm că, la alineatul (2) al art.1¹ textul este neclar, sintagma „*funcție*” fiind utilizată de trei ori, cu sensuri diferite.

3. Nu rezultă cu claritate care este semnificația juridică a sintagmelor „*coordonare implicită*” (art.1¹), respectiv „*condus implicit*” (art.20), terminologia folosită nefiind nici conformă Constituției (potrivit art.107 alin.(1) „*Primul – ministru conduce Guvernul și coordonează activitatea membrilor acestuia*”), nici unitară.

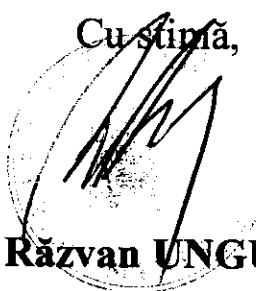
4. Cu privire la **pct.7**, prin care se prevede că se abrogă art.21 din *Legea nr.23/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor*, revenindu-se astfel la forma inițială a textului, precizăm că această măsură contravine art. 64 alin.(3) din *Legea nr.24/2000*, potrivit căreia „*Abrogarea unei dispoziții sau a unui act normativ are caracter definitiv. Nu este admis ca prin abrogarea unui act de abrogare anterior să se repună în vigoare actul normativ inițial. Fac excepție prevederile din ordonanțele Guvernului care au prevăzut norme de abrogare și au fost respinse prin lege de către Parlament*”.

5. Textul de la **pct.14**, referitor la intrarea în vigoare a inițiativei legislative, este echivoc, ceea ce reprezintă o încălcare a art.78 din Constituție, conform căruia *„Legea se publică în Monitorul Oficial al României și intră în vigoare la 3 zile de la data publicării sau la o dată ulterioară prevăzută în textul ei”*, respectiv a art. 12 alin.(1) din Legea nr.24/2000 care prevede că *„Legile (...) intră în vigoare la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, sau la o dată ulterioară prevăzută în textul lor”*.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,


Mihai – Răzvan UNGUREANU

Domnului senator **Vasile BLAGA**

Președintele Senatului